

KOKEMUKSET NÄKYVIKSI

Taru Paavolainen, viestinnän suunnittelija, Koske
18.3.2021 / Yhteinen arki -webinaari

KOKEMUKSET NÄKYVIKSI – YHTEISÖLLISEN ASUMISEN HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA SOLMUKOHDAT (2020)

- Hankkeen tavoitteena kerätä ja tuoda esiin ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen hyviä käytäntöjä ja haasteita.
- Hankkeen toteuttajana Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske.
- Rahoittajina Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Varttuneiden asumisoikeusyhdistys Jaso, Keski-Suomen opiskelija-asuntosäätiö KOAS, Jyväskylän kaupunki ja Asuntorakentamisen Kehittämissäätiö.

KOKEMUKSET NÄKYVIKSI

- Hankkeen kolme julkaisua:
 - Yhteinen arki. Opas ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen (Paavolainen 2021)
 - Yhteisöllisyys asumisessa. Katsaus ikääntyneiden yhteisölliseen asumiseen (Paavolainen 2021)
 - Monisukupolvisen yhteisöllisen asumisen hyvät käytännöt ja solmukohdat. Monisukupolviset asumisyhteisöt tutkimuksen ja käytännöt kokemusten valossa (Lampinen 2021)

MITÄ YHTEISÖLLINEN ASUMINEN ON?

- Ei virallista määritelmää tai kriteerejä
- ”Asumista, jossa tarkoituksenmukaisesti pyritään edistämään asukkaiden välistä kohtaamista ja yhteistä toimintaa.”

Kokemukset näkyviksi -työpajan osallistujien näkemyksiä yhteisöllisestä asumisesta

YHTEISÖLLISEN ASUMISEN TOTEUTTAJAN POLKU

KOKEMUKSET NÄKYVIKSI

- Esimerkkikohteet
 - Hopearanta, Savonlinna
 - Ilona-talot, Jyväskylä & Laukaa
 - Senioripiha, Joensuu
 - Senja-kortteli, Jyväskylä
- Aineisto muodostui asukaskyselystä ja työntekijöiden & kaupungin edustajien haastatteluista

ASUKASKYSELY

- Selvitettiin kokemuksia mm. juttuseuran löytämisestä ja omasta rauhasta, yksinäisyydestä, vaikuttamisesta ja yhteisön jäsenyydestä.
- Mitä asukkaat arvostivat asumassaan talossa ja miten he kehittäisivät yhteishenkeä?
- Vastauksia yhteensä 432, vastausprosentti n. 44 %

- Yhteisen toiminnan järjestämiselle kestävät rakenteet.
- Yhteiset ruokailu- ja kahvittelumahdollisuudet vahvistavat yhteisöllisyyttä ja ikääntyneiden hyvinvointia.
- Hyvin suunnitellut yhteistilat mahdollistavat kohtaamiset arjessa.

Laukaan Ilonan pesutupa

OPIT YHTEISÖLLISEEN ASUMISEEN 2/3

- Yhteisöllisyys on tasapainoilua yhteisen arjen ja yksityisyyden välillä.
- Yhteisöllisyyden edistämiseen keskittyvä työntekijä tukee asukkaiden mielekästä arkea.
- Teknologian merkitys korostuu ja tuen tarve digiasioissa kasvaa.

Senioripihan ravintolasali

OPIT YHTEISÖLLISEEN ASUMISEEN 3/3

- Yksinäisyyden kokemukseen on kiinnitettävä huomiota.
- Monipuoliset tavat vaikuttaa edistävät asukkaiden osallisuutta.
- Yhteisten tilojen avaaminen lähiympäristön ikääntyneille.
- Monitoimijaisten ja monimuotoista asumista sisältävien korttelien erityispiirteet huomioitava varhaisessa vaiheessa.

Hopearannan salonki

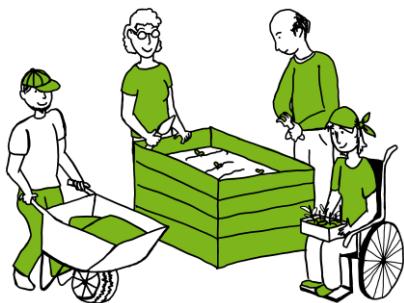
TILAT

Mahdollisuuksia kohtaamiseen ja yhteiseen toimintaan

MITÄ YHTEISÖLLINEN ASUMINEN ON?

OSAAMINEN

TIETO

TOIMINTA

Mielekästä yhteistä tekemistä arkeen

OMA KOTI YHTEINEN

YHTEISKEHITTÄMINEN

TUKI

Apua arkeen ja turvallisuuden tunnetta naapureista sekä työntekijöistä

YHTEISÖLLISYYS ASUMISESSA – TAUSTARAPORTTI

- Ensimmäinen osa käsittelee ikääntyneiden asumista ja sen kehittämistä. Sitä määrittää ennakointi ja varautuminen sekä paikallaan ikääntyminen.
- Varautuminen vaatii tietoa ja aitoja mahdollisuuksia valita.
- Kotona asuminen on yksi vaihtoehtoista - ikääntyneet ovat moninainen joukko ihmisiä, joiden asumistarpeisiin ja -toiveisiin tarvitaan erilaisia ratkaisuja, jotka tukevat omannäköisen arjen jatkumista.

91,3 %
asuu kotona

11,0 %
kotona asuvista on
säännöllisen
kotihoidon piirissä

21,3 %
väestöstä vuonna 2070

75 vuotta täyttäneet

511 969
yli 75-vuotiasta vuonna 2018

62 813
yhden hengen
kotitaloutta erillisissä
pientaloissa

9,1 %
tuntee olonsa
yksinäiseksi

47,0 %
asuu yksin

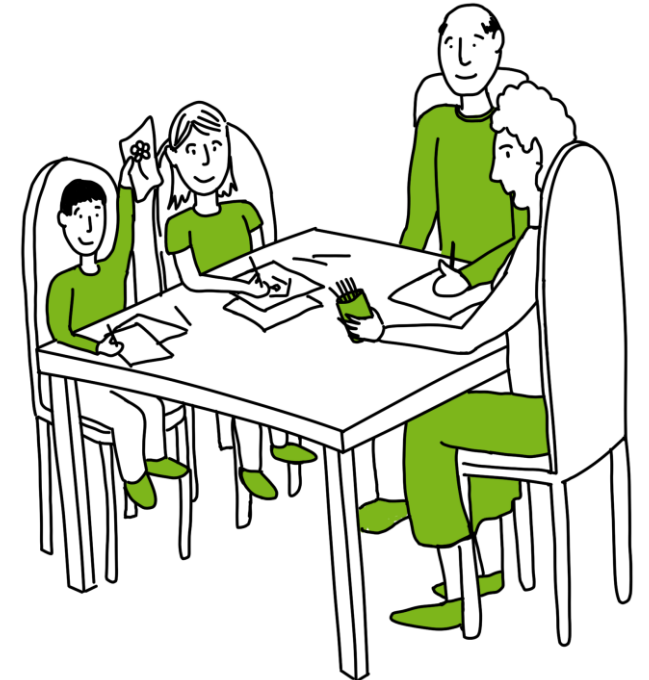
Lähteet: Suomen
virallinen tilasto;
THL Sotkanet

YHTEISÖLLISYYS ASUMISESSA – TAUSTARAPORTTI

- Toisessa osassa keskitytään yhteisöllisyyteen ja yhteisöllisen asumisen tarkasteluun kirjallisuuden valossa
- Yhteisöllisyydestä puhutaan usein pelkästään positiivisena ilmiönä, mutta siihen liittyy myös varjopuolia
- Kiinnostusta yhteisöllistä asumista kohtaan on, mutta sen edistämiseksi tarvitaan helposti saatavilla olevaa tietoa, poikkihallinnollista yhteistyötä sekä konkreettisia toimia niin paikallisella kuin valtakunnallisella tasolla

MONISUKUPOLVISEN YHTEISÖLLISEN ASUMISEN HYVÄT KÄYTÄNNÖT JA SOLMUKOHDAT

- Setlementtiasunnot Oy:n Sukupolvien kortteli Helsingin Jätkäsaarella ja Monisukupolvikortteli Joensuun Penttilänrannassa
- Kolmen asumiskoordinaattorin ryhmähaastattelu
- Havainnot:
 - Yhteisöllisyyden alkukipinä ja ylläpito vaatii työtä ja työntekijä voi olla siinä merkittävässä roolissa
 - Sukupolvien erot kiinnostuksen kohteissa, ajankäytössä ja tarpeissa
 - Työnjako talojen välillä tuo selkeyttä ja yhteinen toimintaraha mahdollistaa asukkaiden paremman mahdollisuuden osallistua toimintaan.

KOKEMUKSET NÄKYVIKSI

Hankkeen julkaisut sähköisessä muodossa:

- Yhteinen arki -opas:

<https://ara-hankepankki.fi/show/628>

- Yhteisöllisyys asumisessa -taustaraportti:

https://koskeverkko.fi/wp-content/uploads/2021/02/Paavolainen_raportteja_51.pdf

- Monisukupolvisen yhteisöllisen asumisen hyvät käytännöt ja solmukohdat -harjoitteluraportti:

https://koskeverkko.fi/wp-content/uploads/2021/02/Lampinen_Harjoitteluraportteja-8.pdf